

Iniciació a l'handbol

Número 7

Editado por Ana Mª Ferri Caruana en Valencia

Número 7 de 10

Año: 2023

TEMA 7

ELS MITJANS TÀCTICS BÀSICS

ÍNDEX

1. EL PASSE I VA
  - 1.1. Classificació i característiques
  - 1.2. Bases tecnicotàctiques d'intervenció
2. L'ENCREUAMENT
  - 2.1. Classificació i característiques
  - 2.2. Bases tecnicotàctiques d'intervenció.
3. LES PENETRACIONS SUCCESIVES
  - 3.1. Bases tecnicotàctiques d'intervenció
4. EL BLOQUEIG
  - 4.1. Classificació i característiques
  - 4.2. Bases tecnicotàctiques d'intervenció
5. LA PANTALLA
  - 5.1. Bases tecnicotàctiques d'intervenció
7. LA CORTINA
  - 7.1. Classificació i característiques
  - 7.2. Bases tecnicotàctiques d'intervenció
8. LA DEFENSA DEL PASSE I VA
  - 8.1. Bases tecnicotàctiques d'intervenció
9. EL LLISCAMENT
  - 9.1. Classificació i característiques
  - 9.2. Bases tecnicotàctiques d'intervenció.
10. EL CANVI D'OPONENT
  - 10.1. Classificació i característiques.
  - 10.2. Bases tecnicotàctiques d'intervenció.
11. LA DEFENSA DEL BLOQUEIG
  - 11.1. Classificació i característiques.
  - 11.2. Bases tecnicotàctiques d'intervenció.

12. BIBLIOGRAFÍA

INTRODUCCIÓ

Recordem que els mitjans tàctics bàsics es classifiquen en ofensius i defensius. Els mitjans tàctics ofensius bàsics són estructures de col·laboració en les quals diversos jugadors coordinen els seus rols per a aconseguir superioritat sobre la defensa. Basats a crear i aprofitar espais lliures a través de desplaçaments i passes (passe i va, encreuament i penetracions successives) , i a través de l'obstaculització dels defensors (bloqueig, pantalla i cortina) .

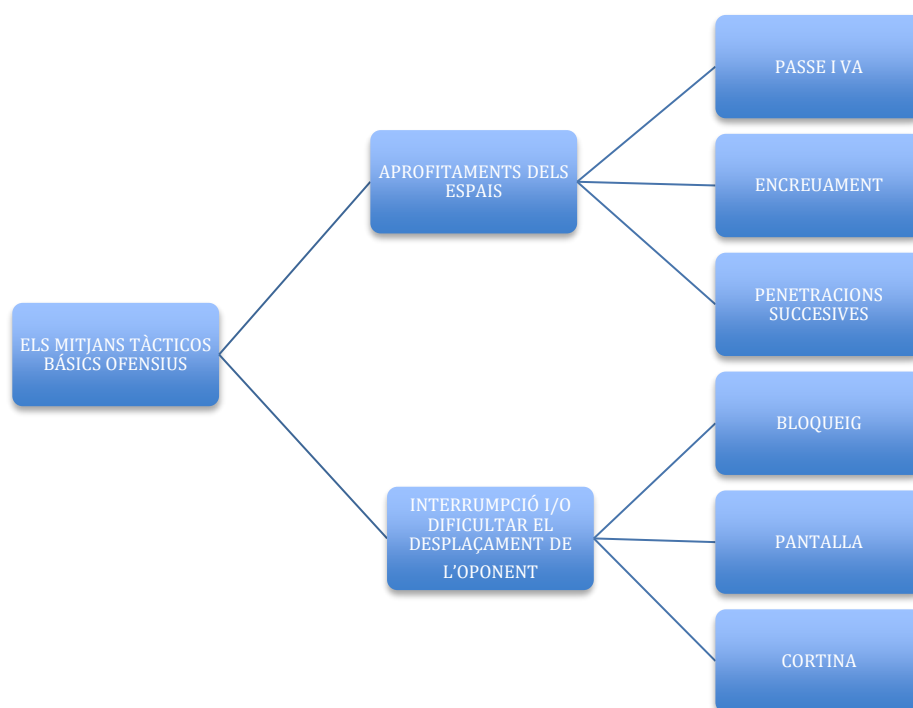

Figura 1. Els mitjans tàctics ofensius

Els mitjans tàctics defensius bàsics són estructures de col·laboració en les quals diversos jugadors coordinen els seus rols per a evitar la superioritat de l'atac quan este emprant mitjans ofensius bàsics. També podem definir-los com a reaccions preestablides de col·laboració que adopta la defensa davant d'una actuació atacant concreta o mitjans reactius (Antón, 2002) . Són la defensa del passe i va, de l'encreuament, de les penetracions successives, del bloqueig, de la pantalla, de la cortina i la col·laboració defensa-porter.

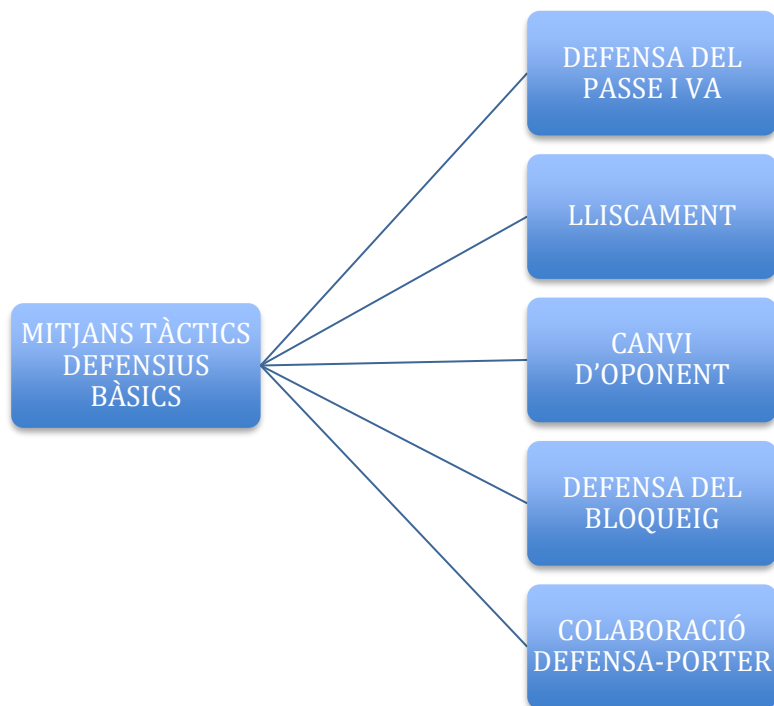

Figura 2. Els mitjans tàctics bàsics defensius

En aquest tema vorem tots els medis tàctics ofensius i defensius bàsics excepte la col.laboració defensa-porter, que la tractarem en el tema relacionat amb el porter.

1. EL PASSE I VA

El passe i va és la forma de joc col·lectiu ofensiu on un jugador passa a un company que actua com a suport i a continuació es desmarca i torna a rebre. Busca obtenir una situació de superioritat numèrica o aconseguir la progressió d'un atacant fins a distància eficaç de llançament. És especialment útil davant de defenses pressionants, obertes, individualitzades o que tendeixen a funcionar en línia de tir i en contraatac recolzat. Està regit pel principi específic de passar a un suport i córrer. Constitueix un dels mitjans bàsics més importants que ha d'utilitzar-se en la iniciació i en l'aprenentatge bàsic del joc col·lectiu, on es converteix en objectiu prioritari (Antón, 1998) .

Com hem vist en el tema anterior, l'encreuament s'utilitza com el mig tàctic bàsic per a resoldre una situació de 2x2.

Es justifica especialment quan el posseïdor patix un marcatge en proximitat i hi ha espais en profunditat en direcció a porteria. Encara que en els seus principis el passe i va s'entenia amb una disposició en profunditat o escalonada entre els protagonistes,

amb el no posseïdor del baló inicialment avançat, en l'actualitat el mig es considera tant amb una disposició en profunditat i amplària, podent estar el no posseïdor avançat, al mateix nivell o inclús retardat respecte al posseïdor inicial del baló (Antón, 1998).

1.1. Classificació i característiques

Seguint Antón (1998), classifiquem el passe i va en funció de:

- La concepció del passe i va, o objectiu, en:
  - Passe i va en profunditat. Pretén una aproximació ràpida cap a la porteria per aconseguir llançar i marcar gol. Al seu torn podem distingir-ho en funció de la zona a què es realitza el desplaçament de l'iniciador-beneficiari en:
    - Passe i va per zona pròxima: quan segueix una trajectòria pròxima al col·laborador.
    - Passe i va per zona allunyada: quan la seua trajectòria s'allunya del col·laborador.
  - Passe i va amb protagonistes en eix: Ambdós protagonistes es troben en el mateix eix respecte a la porteria.
  - Passe i va en amplària. Pretén obrir la defensa amb l'objectiu que apareguen espais lliures que l'atac pugui ocupar.
- L'adaptació de l'atac a la resposta defensiva en:
  - Passe i va-torna: l'iniciador es deté bruscament i torna a la situació inicial.
  - Passe i va doble: encadenament entre els mateixos protagonistes de dos passes i va.
  - Passe i va fals: hi ha un altre beneficiari diferent de l'iniciador.

1.2. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Perquè l'execució del passe i va siga efectiva, la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques. L'iniciador-beneficiari deu:

- Ajustar el tipus de passe en funció de la proximitat del seu oponent directe, dominant totes les formes de passe.

- Realitzar canvi de ritme i direcció.
- Desplaçar-se a l'espai lliure.
- Rebre adequadament en carrera per a enllaçar amb passe o llançament.

El col·laborador deu:

- Ajustar la seua conducta al moment de passe i de desmarcatge del company.
- No oblidar les seues pròpies possibilitats de penetració.
- Dominar les possibilitats de passe amb oposició pròxima.

2. L'ENCREUAMENT

L'encreuament és la forma de joc col·lectiu ofensiu per la que un jugador ocupa l'espai creat per un company que ha fixat al seu oponent (parell) , esta ocupació es realitza per darrere i busca obtindre una situació de superioritat numèrica o aconseguir la progressió d'un atacant fins distància eficaç de llançament. Antón (1998) ho definix com una interacció entre dos atacant que actuen enfront de la defensa i que realitzen les seues trajectòries en sentit contrari fent-les coincidir en un punt, de tal manera que el posseïdor inicial fixa al seu oponent directe, dificultant o retardant la seua intervenció sobre el següent atacant que tracta d'explotar l'espai creat.

Es considera com un mitjà de domini imprescindible en el desenrotllament de qualsevol concepte de joc en atac, que té especial utilitat ens defenses amb poca basculació (que tendixen a funcionar en línia de tir) o amb errors en els canvis d'oponent. A través de l'encreuament poden aconseguir-se objectius específics com:

- Obtindre una situació idònia de llançament a distància.
- Aconseguir una situació de superioritat numèrica que facilite la penetració.
- Crear confusió en la interva véncer defensiva retardant el canvi oponent o forçant l'error.
- Provocar una alineació indeguda allunyada de la línia de 6 metres, creant un espai interior que pot ser aprofitat pel pivot amb desmarcatges oportuns.
- Facilitar l'encadenament d'altres mitjans tàctics en altres zones a partir d'una certa aglomeració defensiva que és produïx en la zona de l'encreuament pels reaccions defensives.

2.1. Classificació i característiques

Podem classificar els encreuaments en funció de:

- Les adaptacions en l'execució de l'encreuament, en funció de la resposta defensiva, en:
  - Encreuament amb trajectòria real: Els dos jugadors completen la seua trajectòria, realitzant-se el passe entre ells.
  - Encreuament amb trajectòria falsa: no es completa la trajectòria del jugador beneficiari de l'encreuament, realitzant-se el passe entre ells.
  - Fals encreuament: l'iniciador llança o penetra sense passar al company que realitza l'encreuament.
- El nombre de jugadors que participen, en:
  - Encreuament simple: realitzat per dos jugadors situats en llocs limítrofs.
  - Encreuament doble: intervé un tercer jugador que encadena un segon encreuament

2.2. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Perquè l'encreuament siga efectiu, la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques. Així, l'iniciador deu:

- Mantindre una intenció de tir i penetració, amb orientació adequada cap a la porteria.
- Realitzar un desplaçament curvilini cap a la porteria, alternant els espais.
- Percebre en tot moment al seu oponent directe, al baló i al beneficiari.
- Passar en el moment i la forma més oportuns, encara que com la distància de passe és en general molt curta (entre 0,5 i 1,5 metres) , d'ací la necessitat de realitzar passe en deixada.

El col·laborador-beneficiari deu:

- Respondre amb canvi de ritme, dirigint-se a l'espai lliure creat.
- Descriure una trajectòria en profunditat amb adequada orientació cap a la porteria.
- No realitzar encreuament si es perjudica la continuïtat dels suports i la circulació de baló
- Observar prèviament a rebre el baló la resposta defensiva en el canvi d'oponent per a ajustar-se a esta.

La seua efectivitat requereix el domini de tres principis tàctics individuals:

- Atac a l'interval. Buscar penetrar en l'espai lliure situat entre dos defensors amb la intenció de fixar-los als dos. Han d'aplicar-ho tant l'iniciador, posseïdor del baló, com el beneficiari.

- Mobilització de l'adversari. En este cas es referix a l'oponent directe del posseïdor inicial del baló, que s'aconsegueix amb el canvi de direcció oportú d'este, fixant-ho fonamentalment en amplària i creant un espai en el costat contrari del desplaçament.

- Intervenció successiva sobre el mateix espai. Per part del beneficiari, que juga en profunditat i s'encreua per darrere de l'iniciador.

Així com de principis tàctics col·lectius:

- Considerar que encara que s'aconsegueisca superioritat ben sovint ha d'encadenar-se amb altres mitjans tàctics (ex. penetracions successives) .

- Convenient realitzar-los en la zona on es troba el pivot.

3. LES PENETRACIONS SUCCESIVES

Les penetracions succesives son una forma de joc col·lectiu per la que els jugadors intenten ocupar espais lliures, fixar al seu oponent directe (parell) i en la mesura que siga possible a un altre oponent no directe (imparell) . Antón (1998) considera com principals trets característics que un jugador amb baló i un altre sense baló ataquen successiva i escalonadament cap a porteria buscant l'espai lliure entre els defensors, amb trajectòries que tenen una certa similitud i paral·lelisme. També es denomina a aquest tipus d'atac, atac en paral·lel.

Així doncs, les penetracions successives constitueixen una forma de joc col·lectiu ofensiu per la que el jugador amb baló ataca a l'interval entre dos defensors, facilitant la penetració del seu company limítrof. Pretén obtindre una situació de superioritat numèrica que permeta la penetració fins a la línia de 6 metres o la progressió fins una distància eficaç. Constitueixen un dels mitjans tàctics col·lectius més característics d'un atac posicional contra una defensa de zona que actue en bloc defensiu, encara que també és un mitjà tàctic que pot ser utilitzat en el joc circulat a través de circulacions de jugadors a altres llocs específics i l'enllaçament de l'activitat a partir del nou lloc. La seua freqüència d'utilització es justifica, a més de per la seua simplicitat i eficàcia,

perquè constitueix el punt de partida per a encadenar-lo amb altres mitjans tàctics i per a produir una fixació dels defensors pròxima a la línia d'àrea de porteria "aplanant" el bloc defensiu. També representa el mig habitual per a explotar superioritats numèriques creades a partir dels mitjans tàctics

3.1. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Perquè les penetracions successives siguin efectives, la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques. L'atacant amb baló (AAB) deu:

- Iniciar l'acció intentant penetrar a l'espai lliure entre dos defensors (atac a l'interval) .
- Acabar la trajectòria el més allunyat possible del seu imparell, mantenint protegit el baló.
- No oblidar la penetració directa cap a porteria si l'imparell no arriba a tancar l'espai o s'obté una distància eficaç per al llançament a distància.
- Si la situació dels defensors és escalonada, amb el defensor imparell més avançat, ben sovint realitzar el passe per darrere de l'esquena de l'imparell
- Realitzar el passe de forma indirecta (amb bot) , quan és el lateral el que penetra i passa cap a l'extrem.
- Passar en el moment adequat, quan s'ha fixat a l'imparell sense arribar al contacte físic.

L'atacant sense baló (ASB) adjacent o continuador deu:

- Realitzar un canvi de direcció. La 1a trajectòria per a facilitar la fixació el seu defensor parell per l'iniciador i la 2a per a explotar l'espai creat.
- Realitzar la 2a trajectòria ajustada a l'acció del seu defensor parell.
- Si no aconsegueix generar prou espai per a finalitzar, continuar passant a un altre company que serà el següent beneficiari.
- Valorar la possibilitat de canviar el costat de penetració, iniciant una nova ronda de penetracions successives, si els defensors han basculat i recuperat la línia de tir amb els seus parixes, tancant l'espai
- Valorar la possibilitat de realitzar un encreuament si el defensor parell de l'atacant amb baló (iniciador) ha basculat i recuperat la línia de tir.

Igualment, la seua efectivitat requereix el domini de principis tècnic- tàctics de funcionament de l'equip:

- Ha d'existir escalonament en la intervenció dels jugadors.
- Els jugadors han d'intervindre successivament sobre els diferents espais que es van obrint en la defensa.
- Els jugadors han de rebre el baló en desplaçament.
- Els passes han de realitzar-se lleugerament cap arrere.
- Els passes habituals seran en pronació.
- Els jugadors en llocs limítrofs mantindran una separació intermèdia.
- Cal evitar en la fixació el contacte físic amb el defensor.
- Considerar que pot donar-se un altre beneficiari diferent del del lloc limítrof.
- Considerar que poden produir-se bots del lloc limítrof en funció de la resposta anticipada en la basculació de la defensa.
- Quan hi ha superioritat numèrica de la defensa és convenient que l'iniciador siga un dels extrems.
- Qualsevol jugador, quan intervé en el mig tàctic, ha d'evitar el bot.

4. EL BLOQUEIG

El bloqueig és la forma de joc col·lectiu ofensiu on un atacant interromp el desplaçament de l'oponent del seu company per a aconseguir situacions de superioritat. Este mig té un cert caràcter defensiu ja que el bloquejador "defensa" al seu company de l'atac del seu oponent defensor, i es basa en el principi de l'anticipació espacial a través de l'obstaculització amb el propi cos.

Encara que el bloqueig és fonamentalment un mitjà tàctic que requereix una cooperació i sincronització excel·lent entre els atacants, el seu èxit depèn en gran manera d'una correcta tècnica d'execució. Com a mitjà tàctic no ha de plantejar-se exclusivament com un acció de finalització ofensiva, ja que moltes vegades no s'aconsegueix el suficient avantatge per a aconseguir una penetració o llançament però sí que produïx desajustos defensius que poden ser aprofitats encadenant altres mitjans individuals o grupals. Els pivots amb els llocs específics de l'equip que amb major freqüència duen a terme este mig per trobar-se molt pròxims als defensors i sovint fora del seu camp

visual. Els extrems també solen realitzar-ho després de circular. Els laterals normalment són beneficiaris.

4.1. Classificació i característiques

Per a Antón (1998), l'execució temporal del bloqueig s'estructura en tres fases:

- La iniciació: el bloquejador decidix les seues característiques i comença un desplaçament o adopta una posició.
- La realització: el bloquejador interromp el desplaçament del defensor i el beneficiari es dirigix a la zona alliberada.
- L'explotació: el beneficiari aprofita l'espai lliure i el bloquejador realitza l'eixida o continuació del bloqueig.

Els seus protagonistes en atac són:

1. El bloquejador: interromp el desplaçament del defensor. En els bloquejos dinàmics pot convertir-se en segon beneficiari.
2. El beneficiari: intenta aprofitar els avantatges del bloqueig.
3. El col·laborador directe ofensiu, en els bloquejos indirectes: es troba en possessió del baló en el moment del bloqueig.
4. El segon bloquejador en els bloquejos dobles: Actua bloquejant simultània o successivament amb bloquejador. Sobre el mateix defensor o sobre el col·laborador directe defensiu.

Els seus protagonistes en defensa són:

1. El bloquejat. Patix el bloqueig. Normalment és l'oponent directe del beneficiari, encara que també pot ser l'oponent directe del bloquejador.
2. El col·laborador directe defensiu. Intenta evitar que el bloqueig es realitze amb èxit. Normalment és l'oponent directe del bloquejador.

El bloqueig pot classificar-se en funció de:

- La trajectòria del bloquejador, en: lateral, diagonal, frontal, per darrere, inexistent.
- La intencionalitat del bloquejador, en: premeditats i causals o improvisats.
- La presa de la iniciativa, en: habitual, quan la iniciativa la té el bloquejador, i guiat, quan la iniciativa la té el beneficiari que "fica" al seu oponent en el bloqueig d'un company.

- El nombre de bloquejadors, en bloqueig simple i bloqueig doble.
- Relació amb el baló del bloquejador, en: bloqueig sense baló i bloqueig amb baló.
- Nombre de bloquejats simultanis, en: bloqueig simple (un sol jugador bloquejat) o doble bloqueig (dos jugadors bloquejats, cada u per un jugador) .
- El lloc del bloquejador respecte al bloquejat, en: bloqueig per davant, per darrere, interior, exterior.
- Orientació del bloquejador respecte al bloquejat, en: bloqueig de front, d'esquena, lateral.
- Responsabilitat de marcatge del bloquejat, en: bloqueig al parell, quan el bloquejador dificulta el desplaçament del defensor parell de l'atacant amb baló (AAB) , i bloqueig a l'imparell, quan el bloquejador dificulta el desplaçament d'un defensor adjacent al parell de l'AAB.
- Relació amb el baló del beneficiari, en: bloqueig directe, quan el beneficiari és l'AAB, i bloqueig indirecte, quan el beneficiari és un atacant si baló (ASB) .
- La intervenció dels defensors davant del bloqueig, en:
  - o Bloqueig consumat, quan el beneficiari ocupa i aprofita l'espai lliure generat en el bloqueig.
  - o Bloqueig fals, quan el bloquejador en compte d'arribar a consumir el bloc aprofita el seu desplaçament per a desmarcar-se i rebre el baló.
  - o Bloqueig contrarestat, quan el beneficiari no aconseguix ocupar l'espai lliure perquè este és ocupat prèviament per la defensa.
- El lloc on es realitza, en: bloqueig en 1a línia defensiva i bloqueig en 2a línia defensiva.
- Dinamisme posterior del bloquejador, en: bloqueig estàtic, si el bloquejador no es desplaça després del bloqueig i bloqueig dinàmic si el bloquejador es desplaça una vegada realitzat el bloqueig, generalment cap a la porteria de l'equip contrari.
- La trajectòria d'eixida del beneficiari: bloqueig amb eixida normal, quan el beneficiari aprofita l'espai lliure creat en el bloqueig, i bloc amb eixida falsa,

quan el beneficiari aprofita la polarització de l'atenció del defensor cap al costat del bloqueig per a eixir per l'altre costat.

4.2. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Seguint Antón (1998), per a ser efectiu, la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques. El bloquejador deu:

- Ajustar les característiques del seu desplaçament al beneficiari, defensors i baló.
- Realitzar una parada prèviament al contacte físic amb el bloquejat, evitant prominències corporals, espentes o agarrones.
- Disminuir el centre de gravetat per a evitar ser desequilibrat.
- Estar preparat per a qualsevol acció posterior.
- Intentar sorprendre al bloquejat.
- Intentar situar-se en una posició favorable per a continuar el joc.

Mentres que el beneficiari deu:

- Ajustar les característiques del seu desplaçament al bloquejador, defensors i baló.
- Si posseïx el baló protegir-ho al màxim amb el cos, situant-ho el més allunyat possible del defensor.
- Preparar el bloqueig intentant portar al seu oponent a un lloc propici per al bloquejador.
- Realitzar una trajectòria pròxima al bloquejador, per a evitar l'eixida del bloquejat per davant del bloqueig.
- Estar sempre preparat per a continuar el mig tàctic, enllaçant-ho amb altres procediments tàctics.

En general:

- Deu realitzar-se ràpidament, sense excessiva preparació.
- El bloquejador ha d'arribar o estar en el punt triat instants abans de que ho faça el beneficiari.
- Ambdós jugadors han de considerar la possibilitat de la reacció defensiva adequada per a encadenar immediatament altres possibilitats.

- El bloqueig ha de sorgir espontàniament i ha d'entendre's com una intenció tàctica permanent del bloquejador (generalment el pivot) .

5. LA PANTALLA

La pantalla és un cas especial de bloqueig doble, triple o múltiple, realitzat per dos o més protectors en favor d'un beneficiari ACB, per a evitar que siga marcat en proximitat, de manera que pugua realitzar un llançament a distància amb menor probabilitat de ser controlat, encara que també poden donar-se continuacions.

Caracteritzada perquè diversos jugadors es col·loquen davant de l'oponent directe del beneficiari d'esta (que té el baló) , evitant el seu desplaçament en profunditat sobre la trajectòria del llançador. El jugador amb baló es desplaça cap als seus companys buscant una major aproximació a la porteria abans del llançament, que ha de produir-se per damunt d'estos.

5.1. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Per a ser efectiva, la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques (Antón, 1998) .

Els protectors deuen:

- Executar la pantalla amb una tècnica semblant a la dels bloquejos frontals, podent estar orientats de front o d'esquena als defensors.

- Situar-se davant dels defensors en una zona eficaç per al beneficiari. - Intentar arribar al lloc el més simultàniament possible i mantindre la proximitat muscle amb muscle.

- Parar abans d'arribar al contacte físic amb els defensors.

- Aguantar amb la resistència mútua que permet el reglament les possibles irregularitats de la defensa per a poder aprofitar la llei de l'avantatge.

- Si es produïra l'eixida d'un defensor, el protector corresponent ha de convertir la pantalla en dinàmica, desmarcant-se per l'espai lliure interior creat.

El beneficiari deu:

- Aproximar-se als protectors en una trajectòria en profunditat, amb adequada orientació cap a la porteria

- Percebre en tot moment les respostes dels defensors i dels companys per a adaptar la pròpia conducta a estes, si fóra necessari.

En general:

- La seua complexitat aconsella no introduir-la en el procés d'ensenyança fins aconseguida la fase d'aprenentatge especialitzat.

- La pantalla ha de realitzar-se en els llocs que corresponen als punts forts dels llançadors.

- És convenient que s'aprofiten les situacions de colp franc ja que estes permeten major facilitat de coordinació.

- Per a facilitar la coordinació es pot situar prèviament al pivot en la zona on es va a realitzar.

- Habitualment són el central i el pivot els encarregats d'actuar com a protectors.

- A partir de la pantalla es poden explotar altres mitjans tàctics a causa de l'aglomeració de defensors que esta produïx.

7. LA CORTINA

Se considera una acció col·lectiva entre dos jugadors en què unisc d'ells protegix el llançament a distància de l'altre, realitzant una trajectòria amb baló o sense d'una forma obliqua per davant del company i davant de la defensa, tractant de distraure-la i pertorbar-la, i el segon realitza una trajectòria dirigida a eixe espai intentant llançar a distància.

7.1. Classificació i característiques

La cortina es caracteritza perquè:

- El jugador que protegix el llançament a distància de l'altre, realitza una trajectòria amb baló o sense, d'una forma obliqua per davant del company i davant de la defensa.

- El segon jugador realitza una trajectòria dirigida a eixe espai intentant llançar a distància.

Es classifica en funció de diferents criteris (Antón, 1998) , com:

- La posició de partida de l'iniciador, en: cortina des de lloc limítrof (simple) i cortina des de lloc no limítrof.

- La resolució de la cortina, quan s'efectua amb baló, en: cortina verdadera, quan l'iniciador passa al beneficiari perquè este llança i falsa cortina, quan l'iniciador finta un passe al beneficiari i després penetra cap a la porteria amb el baló.
- La continuació després de la cortina, quan s'efectua amb baló, en: cortina sense devolució, quan el beneficiari de la cortina llança a porteria, i cortina amb devolució (o doble passe) , quan el beneficiari en compte de llançar torne a passar al jugador que va realitzar la cortina.

7.2. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Per a ser efectiva, la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques (Antón, 1998; Sánchez, 1991) .

L'iniciador deu:

- Ajustar el desplaçament a la distància eficaç del beneficiari i al joc de l'equip.
- Seguir una trajectòria diagonal o obliqua a la porteria contrària.
- Modificar la seua trajectòria una vegada ha passat per davant del beneficiari, dirigint-se cap a la porteria contrària.
- Cas de fer-la amb baló, passar en el moment d'encreuament simultani, orientant-se d'esquena a la porteria.

El beneficiari deu:

- Seguir una direcció obliqua cap a la porteria però amb marcada profunditat.
- Llançar en el moment oportú, quan ambdós trajectòries s'encreuen.
- Tindre present la possibilitat d'enllaçar amb altres mitjans tàctics.
- Tindre present la possibilitat de realitzar finta de llançament amb bot. En

general:

- Les trajectòries es realitzen de forma pràcticament simultània entre els dos protagonistes de la cortina.
- Una vegada finalitzada la cortina hi ha un canvi de llocs en els jugadors.
- La continuïtat en les cortines conduïx a circulacions complexes.

8. LA DEFENSA DEL PASSE I VA

La defensa del passe i va és la forma de joc col·lectiu per la que els defensors, davant d'un passe i va dels atacants, intenten evitar la progressió de l'iniciador-beneficiari per

mitjà de bloqueig defensiu i en cas de no aconseguir-ho realitzant canvi d'oponent.

L'objectiu és:

- Evitar la progressió a l'espai lliure del beneficiari del passe i va.
- Evitar la continuació efectiva del passe i va amb un nou passe al col·laborador (passe i va doble) .

Este mig tàctic col·lectiu ha pres rellevància a partir de l'augment d'utilització de defenses obertes o individualitzades

8.1. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Perquè la defensa del passe i va siga efectiva, la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques.

El defensor de l'iniciador-beneficiari deu:

- Bascular, retrocedint, el més ràpidament possible cap al nou passador.
- Si el seu oponent continua progressant, canviar d'oponent amb el company que realitze el doblatge i recuperar la nova zona de responsabilitat.

El defensor del col·laborador deu:

- Realitzar un marcatge en proximitat, molt més estricte com més prop es trobe de la línia de 6 metres.
- Si el seu oponent realitza el passe posterior, bascular en ajuda sobre la zona del baló i doblegar si és necessari.

9. EL LLISCAMENT

El lliscament és una intervenció coordinada entre dos defensors que mantenen les seues responsabilitats sobre els seus parixes creuant les seues trajectòries, i és utilitzat per a contrarestar un encreuament o circulació d'atacants, sempre que la situació entre ambdós siga escalonada i siga difícil aconseguir l'alineació.

En la defensa zonal tancada el canvi d'oponent és el mig bàsic mentres que el lliscament és un mitjà que és pot utilitzar com a recurs. En defenses zonals obertes o individualitzades el lliscament passa a ocupar un lloc prioritari en la solució dels problemes. L' objectiu general del lliscament és contrarestar els circulacions i encreuaments dels atacants estant els defensors escalonats per a evitar errors en la realització de canvi d'oponent, pels dificultats de camp visual del menys un dels defensors.

9.1. Classificació i característiques

El lliscament pot classificar-se en funció de la situació dels executants en:

- Lliscament en distinta línia: quan el defensor de l'iniciador està en primera línia defensiva i el defensor del beneficiari en segona línia defensiva.
- Lliscament en mateixa línia: quan el defensor de l'iniciador i del beneficiari es troben en la mateixa línia defensiva.

9.2. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Per a ser efectiu el lliscament la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques. Així, el defensor del portador-iniciador deu:

- Realitzar marcatge en proximitat davant de la penetració d'este, intentant evitar el passe o interceptar-ho.

- Una vegada s'ha realitzat el passe estar atent per a interceptar el baló si es produïx un passe, situant-se entre el nou atacant amb baló i el seu oponent directe.

D'altra banda, el defensor del beneficiari deu:

- Iniciar el desplaçament per darrere de company en el moment en què el seu oponent comença l'encreuament.

- En quant el seu oponent rep el baló intentar controlar-ho.

10. EL CANVI D'OPONENT

És el mig alternatiu al lliscament i podem considerar-ho com un dels mitjans tàctics defensius més antics, importants i mencionats en l'evolució del handbol, podent considerar-ho com "la unitat tàctica de base en la defensa zonal". Oliver i Sosa (1996) ho definixen com la forma de joc col·lectiu per la que els defensors, davant d'un encreuament dels atacants, canvien d'oponent directe, mantenint cada defensor la seua zona original. Busca evitar la penetració fins a 6 metres o el llançament efectiu del beneficiari de l'encreuament. Igualment s'utilitza quan un atacant abandona la seua zona amb un desplaçament ampli. Es manté la mateixa estructura de la defensa en zona.

Una de les condicions més importants per a dur a terme este mig tàctic és el fet de que els defensors implicats es troben en el mateix pla o nivell, la qual cosa denomina com estar alineats. Només d'esta manera és possible realitzar amb eficàcia el canvi de responsabilitats sense confusions i amb la rapidesa que exigix el joc. Esta necessitat

porta a què el seu ús siga molt més freqüent i imprescindible quan les defenses són menys profundes i actuen més en bloc defensiu que quan actuen amb més profunditat o amb formes defensives més individualitzades, situacions en què el mig tàctic més utilitzat és el lliscament. En les defenses zonals el canvi d'oponent és el mig bàsic (d'ús permanent) , mentres que el lliscament és el mig de recurs (d'ús esporàdic) , mentres que en defensa individualitzades ocorre al revés.

10.1. Classificació i característiques.

Es classifica, igual que el lliscament, en funció de la situació dels executants en:

- Canvi d'oponent en distinta línia: quan el defensor de l'iniciador està en primera línia defensiva i el defensor del beneficiari en segona línia defensiva.
- Canvi d'oponent en mateixa línia: quan el defensor de l'iniciador i del beneficiari es troben en la mateixa línia defensiva.

10.2. Bases tecnicotàctiques d'intervenció.

Per a ser efectiu la conducta dels jugadors ha de tindre unes característiques. El defensor del beneficiari deu:

- Demanar el canvi d'oponent com més prompte millor i assumir el control de l'iniciador, si és possible abans de que produïska el passe.
- Atacar immediatament al portador del baló.

El defensor de l'iniciador-portador deu:

- Realitzar el canvi d'oponent i encarregar-se del beneficiari quan perceba que el company ha iniciat el canvi d'oponent.
- No realitzar el canvi quan el portador ha sigut controlat o es troba en el moment de llançar.

11. LA DEFENSA DEL BLOQUEIG

La defensa del bloqueig o contrablocatge podem definir-la com la forma de joc col·lectiu per la que els defensors, davant d'un bloqueig dels atacants, intenten contrarestar la seua acció, amb l'objectiu d'evitar la progressió a l'espai lliure del beneficiari del bloqueig i evitar la continuació efectiva del bloqueig amb un nou passe al bloquejador (Oliver i Sosa, 1996; Sánchez, 1991) . El principi específic que deu marcar la intervenció dels protagonistes és: l'obstaculització de l'adversari (el bloqueig) es respon amb anticipació, esquive i contacte físic.

11.1. Classificació i característiques.

Pot plantejar-se amb un canvi d'oponent o amb un lliscament.

➤ Canvi d'oponent.

Com hem vist anteriorment, esta opció defensiva es caracteritza perquè el col·laborador directe defensiu (l'oponent directe del bloquejador) avisa el bloqueig i es desplaça després del bloquejador, col·locant-se pròxim i lateral a este, buscant quedar entre el bloquejador i el beneficiari del bloqueig. Després de la qual cosa assumix el control del beneficiari. D'altra banda, el bloquejat es col·loca entre el bloquejador i la porteria, assumint el control d'este, consumant-se el canvi d'oponent.

➤ El lliscament

Com hem vist anteriorment, és un plantejament de defensa del bloqueig alternatiu a l'anterior. Es caracteritza perquè el col·laborador directe defensiu avisa el bloqueig i es desplaça després del bloquejador, col·locant-se pròxim i lateral a este, buscant quedar entre el bloquejador i el beneficiari del bloqueig, i segueix responsabilitzant-se del bloquejador. D'altra banda, primer intenta passar per davant del bloquejador, realitzant marcatge en proximitat del beneficiari. En cas de no poder passar per davant, passa per darrere, assumint arribar tard davant de llançament del beneficiari.

11.2. Bases tècnicotàctiques d'intervenció

Exposarem les bases del contrablocatge amb canvi d'oponent que és el mig utilitzat en les defenses zonals, que són les bàsiques en el handbol (Antón,1998) .

El col·laborador directe defensiu deu:

- Iniciar el seu desplaçament cap al bloquejador tan prompte com percep la seua intenció.
- Col·locar-se pròxim al bloquejador per a dificultar que pugui continuar ràpidament el bloqueig.
- Realitzar marcatge en proximitat sobre el beneficiari des d'esta posició, intentant evitar el passe al bloquejador.

El bloquejat deu:

- Assumir ràpidament el marcatge del bloquejador, intentant interceptar el possible passe del beneficiari.

- Si hi ha espai per darrere, retrocedir col·locant-se entre la porteria i l'atacant, si no hi ha espai, marcar per davant

7. BIBLIOGRAFÍA SEP

- Guzman Luján, JF. (2007). Apuntes de Balonmano: Una propuesta teórico-práctica.
- Oliver, J.F. y Sosa, P.D. (1996) Balonmano. Ministerio de Educación y Cultura. Consejo Superior de Deportes. Madrid.
- Guía de trabajo para la formación en balonmano. Programa de Tecnificación grupo femenino. Oliver Coronado y cols. Real Federación Española de Balonmano (2009).
- Antón, J.L. (1998). Balonmano, táctica grupal ofensiva: Concepto, estructura y metodología. Madrid: Gymnos.
- Antón, J.L. (2002). Táctica grupal defensiva. Granada: Grupo Editorial Universitario.